

**ფორსაიტის მეთოდოლოგია-რეგიონული
მრეწველობის დარგების განვითარების
სტრატეგიული ინსტრუმენტი**

DOI - 10.36962/ecs105/1-2/2022-68

მაია ჩინჩალაძე

სტუ. ასოცირებული პროფესორი
maia.chinchaladze@mail.ru

ნინო დარსაველიძე

სტუ. ასოცირებული პროფესორი

ლელა ბოჭორიძე

სტუ. ასოცირებული პროფესორი

ანა კურტანიძე

სსუ პროფესორი

რეზიუმე

სტატია ეხება მრეწველობის დარგების და კომპანიების სტრატეგიული განვითარების, მათი შესაძლებლობების გასაუმჯობესების საკითხში, ფორსაიტ კვლევების როლს და მეთოდოლოგიის შემუშავების მიზანშეწონილობას.

ფორსაიტ პროექტებისთვის დამახასიათებელია, ინტეგრირებული მიდგომა, გადანყვეტილებების მიღებისას, პროექტის ყველა მონაწილის ჩართულობის მაღალი ხარისხი. მიმდინარე პროცესებზე გარე და შიდა ფაქტორების ზემოქმედება ხშირად მოითხოვს კორექტირების აუცილებლობას, foresight ის შემთხვევაში ეს პროცესები ექვემდებარება სწრაფ კორექტირებას. (Strategic planning და forecast შემთხვევაში კი - გარკვეულ დროს მოითხოვს). ყველა რესურსის განაწილება ხდება საჭირო მიმართულებებით, ხდება გადანყვეტილებების ოპტიმიზაცია, ეკონომიკური მდგრადობის უზრუნველყოფა. აღსანიშნავია რომ

ფორსაიტის ფარგლებში, სამუშაოები მიმდინარეობს, სხვადასხვა - ეროვნულ, რეგიონულ და დარგობრივ - დონეებზე. ფორსაიტ კვლევები კი - ოთხ დონეზე - ეროვნულ, რეგიონულ, დარგობრივ და კორპორატიულ დონეებზე.

საკვანძო სიტყვები: პროგნოზირება, დაგეგმვა, ფორსაიტ კვლევა, ფორსაიტ პროექტები.

შესავალი

ფორსაიტს - როგორც სისტემური პროგნოზირების ინსტრუმენტს, აქტიურად განიხილავენ უკვე, გასული საუკუნის 50 - იანი წლების შემდგომ პერიოდში. დღემდე, მეცნიერულ - ტექნიკური პროგნოზირების სფეროში, მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნების მიერ, ათასობით პროექტი იქნა ინიცირებული და განხორციელებული. ბოლო ათწლეულის განმავლობაში, ფორსაიტ - კვლევები, განსაკუთრებულ დატვირთვას იძენს, მათ შეიძინეს ღრმა, ინოვაციური შინაარსი, რომელთა შედეგებიც გამოიყენება როგორც ეროვნული ასევე - საერთაშორისო დონის პროგრამების ფორმირების ბაზად და ემსახურება რეგიონული დარგების გამართულ ფუნქციონირებასა და განვითარებას.

ფორსაიტის, როგორც პროგნოზული ანალიზის მეთოდის თავისებურება მდგომარეობს, არა კონკრეტულ ტექნოლოგიების, არამედ, განვითარების მიმართულებების, მათი მექანიზმების, ინტერდისციპლინარული მიდგომების და მრავალვარიანტული სცენარების გამოვლენაში. სწორედ ამიტომ, პრაქტიკულად ყველა სახის პროექტისათვის, აღინიშნება რაოდენობრივი ორიენტირების არარსებობა.

ძირითადი ნაწილი

ფორსაიტი დაკავშირებულია სტრატეგიული დაგეგმვისა და პროგნოზირების თეორიასთან, რეგიონული გრძელვადიანი განვითარების სტრატეგიის შემუშავებასთან. მაგრამ, არსებობს კლასიკურ თეორიებთან მსგავსებებიც და ასევე - განსხვავებებიც. დაგეგმვა და პროგნოზირება - კლასიკური მენეჯმენ-

ტის ძირითადი ფუნქციების ერთ ერთი ძირითადი ცნებებია.¹

მინცბერგი, სტრატეგიას განიხილავდა, როგორც პერსპექტივას, ორგანიზაციის ბიზნესის განვითარების იდეოლოგიას და კონცეფციას. მისი შეხედულებით, სტრატეგია - პერსპექტივის რანგში, საერთო მიზნებისაკენ მიმავალი, იმ ადამიანთა გუნდური საქმიანობის შედეგია, რომლებსაც აერთიანებთ საერთო პრობლემების გადაჭრის სურვილი და მოტივაცია. მაგრამ ამავე დროს, სტრატეგიული დაგეგმვის და პროგნოზირების საბაზისო ცნებებისაგან განსხვავებით, ფორსაიტ კვლევები უფრო ფართოდ უნდა განვიხილოთ და მის სპეციფიურ თავისებურებებზე უნდა გავაკეთოთ აქცენტები.

ცხრ. 1 ფორსაიტის უპირატესობა, ეკონომიკური თვალსაზრისით:

სტრატეგიული დაგეგმვა Strategic planning	პროგნოზირება forecast	ფორსაიტი foresight
სტრატეგიული გეგმის შედგენა, განხორციელება	ობიექტურ მონაცემებზე დაყრდნობით, გასაანალიზებელი ობიექტის პროგნოზირების ყველა შესაძლო ვარიანტების განხილვა	შესაძლო სცენართა სამომავლო განვითარების წინასწარი განჭვრეტა. იმ ტექნოლოგიების გამოვლენა, რომლებიც უზრუნველყოფენ სასურველ ეკონომიკურ შედეგებს.

¹ Albert, Meskon, Khedouri, 2002. ზოგადი მენეჯმენტი, - ჯ. კრონის რედაქცია მე-2 გამოცემა - გვერდი 548. <https://cutt.ly/u0In6RX>

ცხრ 2. დაინტერესებული პირები:

სტრატეგიული დაგეგმვა Strategic planning	პროგნოზირება forecast	ფორსაიტი foresight
ადმინისტრაციული პირები; მეცნიერ-მუშა- კები	მეცნიერ მუშაკე- ბი, ექსპერტები, სა- კონსულტაციო ორ- განიზაციები	ფორსაიტ პროექ- ტში ჩართული, ყვე- ლა მონაწილე პირი

როგორც წესი, ნებისმიერი ფორსაიტ პროექტი იწყება გამო-
ყენების სფეროს დადგენით. ყველაზე ხშირად მიმართავენ შემ-
დეგ ინსტრუმენტებს - CTЭП და SWOT ანალიზს, ბენჩმარკეტინ-
გს, Balanced Scorecard მეთოდებს.¹

რეგიონულ დონეზე ფორსაიტის ჩასატარებლად აუცილ-
ებელია საკვანძო საკითხების დადგენა, რისთვისაც ფორსაიტ
კვლევებს მიმართავენ.

კერძოდ: პირველ ეტაპზე ხდება ექსპერტ ჯგუფების ფორმი-
რება და დგინდება ე.წ. ფორსაიტის ჰორიზონტი;

მეორე ეტაპზე - მიმდინარეობს ბაზრის შეფასება, პერსპექ-
ტივების პროგნოზირება, გამოყენების სფეროს დადგენა;

მესამე ეტაპზე - ინოვაციების დანერგვის პროგნოზირება;

მეოთხე ეტაპზე - შედეგების ვერიფიცირება და ყველაზე
პერსპექტიული კვლევების სახეობის შერჩევა;

მეხუთე ეტაპზე - ფორსაიტის შედეგების რეალიზება და მო-
ნიტორინგი.

რაც შეეხება მეთოდებს, აღსანიშნავია: დელფის მეთოდი, იმ-
იტაციური მოდელირება, კრიტიკული ტექნოლოგიების მეთო-
დები და სხვ. ასევე - ფოკუს ჯგუფური, გონებრივი შტურმის, ექ-
სპერტთა მსჯელობის, საგზაო რუკების ან რელევანტურობის
ხის კვლევის მეთოდები.

¹ <https://www.revistaespacios.com/a17v38n31/a17v38n31p19.pdf>

დასკვნა

დღეისათვის, ფორსაიტ-კვლევები ყველაზე პერსპექტიული ინსტრუმენტია პოგნოზირების სფეროში. გლობალიზაციის ინტეგრაციის პროცესების მიმდინარეობას ხელს უწყობს თანამედროვე ტექნოლოგიებზე ინფორმაციის ხელმისაწვდომობა, რაც ფორსაიტ კვლევებში ჩართულ მონაწილეებს და ინიციატორებს, მნიშვნელოვნად უადვილებს ამოცანას.

ძირითადი ტენდენცია, რომელსაც ადგილი აქვს, ბოლო ათწლეულში, არის ტექნოლოგიებზე ორიენტირებული პროექტებიდან - იმ სახის პროექტებზე გადასვლა, რომელთათვისაც დამახასიათებელია, ტექნოლოგიური მიმართულება, ბაზარი, სოციალური შედეგები.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. Шелюбская Н.В. Выбор приоритетов инновационного развития использования форсайта в России // Инновации. – 2016. – № 10. – с. 52-58.

2. Соколов А.В., Чулок А.А. Долгосрочный прогноз ключевые особенности и первые результаты // Форсайт. – 2012. – № 1. – с. 12-25.

3. Альберт М. Мэскон М. Хедоур Ф. Основы менеджмента. - М: Дело, 2012. – 345 с.

4. Белоусов .Р., Солнцев .Г., Хромов .Ю. Построение долгосрочного научно-технологического прогноза методом «Форсайт» // Проблемы прогнозирования. – 2018. – № 1. – с. 18-32.

5. <https://www.revistaespacios.com/a17v38n31/a17v38n31p-19.pdf>. Albert, Meskon, Khedouri, 2002. ზოგადი მენეჯმენტი, - ჯ. კრონის რედაქცია მე-2 გამოცემა - გვერდი 548.

6. [https://books.google.ge/books?id=UGlqbHZDbU8C&pg=PA548&lpg=PA548&dq=\(Albert,+Meskon,+Khedouri,+2002\).&source=bl&ots=DfT_h2KjHx&sig=ACfU3U0MJFHaBqRj8Xz9ylq](https://books.google.ge/books?id=UGlqbHZDbU8C&pg=PA548&lpg=PA548&dq=(Albert,+Meskon,+Khedouri,+2002).&source=bl&ots=DfT_h2KjHx&sig=ACfU3U0MJFHaBqRj8Xz9ylq)

REFERENCES:

1. Shelyubskaya N.V. The choice of priorities for innovative development of the use of foresight in Russia // Innovations. - 2016. - No. 10. - p. 52-58.
2. Sokolov A.V., Chulok A.A. Long-term forecast, key features and first results // Foresight. - 2012. - No. 1. - p. 12-25.
3. Albert M. Mascon M. Headour F. Fundamentals of management. - M: Delo, 2012. -- 345 p.
4. Belousov. R., Solntsev. G., Khromov. Yu. Construction of long-term scientific and technical nological forecast by the "Foresight" method // Problems of forecasting vania. - 2018. - No. 1. - p. 18-32.
5. <https://www.revistaespacios.com/a17v38n31/a17v38n3-1p19.pdf>. Albert, Meskon, Khedouri, 2002. General Management, - J. Crohn's Edition 2nd Edition - Page 548.
6. [https://books.google.ge/books?id=UGlqbHZDbU8C&pg=PA548&lpg=PA548&dq=\(Albert,+Meskon,+Khedouri,+2002\).&source=bl&ots=DfT_h2KjHx&sig=ACfU3U0MJFHaBqRj8Xz9ylqKMpyD3gFjzg&hl=en&sa=X&ved=2ahUKEwjx98-Njbz0AhUdhv0HHdT8AoMQ6AF6BAgJEAM#v=onepage&q&f=false](https://books.google.ge/books?id=UGlqbHZDbU8C&pg=PA548&lpg=PA548&dq=(Albert,+Meskon,+Khedouri,+2002).&source=bl&ots=DfT_h2KjHx&sig=ACfU3U0MJFHaBqRj8Xz9ylqKMpyD3gFjzg&hl=en&sa=X&ved=2ahUKEwjx98-Njbz0AhUdhv0HHdT8AoMQ6AF6BAgJEAM#v=onepage&q&f=false)

FORSYTH METHODOLOGY - A STRATEGIC TOOL FOR THE DEVELOPMENT OF REGIONAL INDUSTRIES

Maia Chinchaladze, GTU Associate Professor,
Nino Darsavelidze, GTU Associate Professor,
Lela Bochoidze, GTU Associate Professor,
Ana Kurtanidze, Georgian Aviation University Professor,
maia.chinchaladze@mail.ru

RESUME

The article deals with the role of foresight research in the strategic development of industries and companies, improving their capabilities, and the appropriateness of developing a methodology. Forsyth projects are characterized by an integrated approach, a high degree of involvement of all project participants in decision making. The impact of external and internal factors on current processes often requires adjustment, in the case of foresight these processes are subject to rapid adjustment. (Even in the case of strategic planning and forecasting - it takes some time). All resources are distributed in the necessary directions, decisions are optimized, economic sustainability is ensured. It is noteworthy that within the framework of Forsyth, the work is underway at various levels - national, regional and sectoral. Forsyth research - at four levels - at national, regional, sectoral and corporate levels.

Keywords: Forecasting, planning, foresight research, foresight projects.